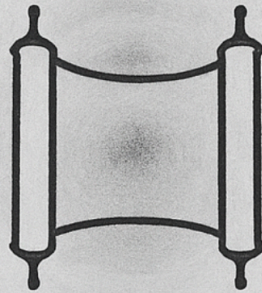

בס"ד

**Alter Rebbe
Likkutei Torah
Parshas Ki Teitzei**

וְלֹא אָבָה הוּא'

Dedicated To:

חַשֵּׁה בֶן גִּיטֵל

**May Hashem pour Shefa upon you
& your family**

To find more Maamarim and to dedicate one visit:

ChassidusNow.com

Alter Rebbe Likkutei Torah Parshas Ki Teitzei

ולא אבה הוי' אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כו'

Introduction

This discourse of the Alter Rebbe develops a profound explanation of the inner dimension of the verse: “*And Hashem your God did not desire to listen to Bilam, and Hashem your God turned the curse into a blessing for you*” (Deuteronomy 23:6). From the first section to the last, the Alter Rebbe explores how every Jew contains within his soul the full expression of the Divine Name Havayah — the Yud, Hei, Vav, and Hei — and how prayer, Torah, mitzvos, and teshuvah awaken and reveal these dimensions. The discourse explains the limits of human comprehension, the role of contraction (*tzimtzum*), the natural love and self-sacrifice embedded in every Jew, the higher revelation available through *teshuvah*, and the ultimate transformation of darkness into light.

(א)

And Hashem your God did not want to listen to Bilaam, and Hashem your God turned the curse for you into a blessing,

etc. To understand: what is the great and wondrous wonder that He did not want to listen to the voice of a wicked man like Bilaam the rasha? And also, what is [the meaning of] “and Hashem your God turned the curse into a blessing,” since He did not listen to Bilaam at all?

ולא אבה הוי' אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כו'. להבין מהו הפלא הגדול ועצום מה שלא אבה לשמע בקול איש בליעל בבלעם הרשע וגם מהו ויהפך ה' את הקללה לברכה. מאחר שלא שמע אל בלעם כל עקר.

The matter is: there are accusers who accuse Israel, and therefore they take the shofar on Rosh Hashanah to confuse the accuser. For he seeks out the sins of the Jewish people and scrutinizes them to argue against them. This is called the aspect of Bilaam, for this too was Bilaam's way — he also sought to find a place of sin in Israel: “the head of Pe'or, which looks out upon the wasteland, and he set his face toward the desert” (Numbers 23:28), places where the Jewish people would in the future sin, etc.

הענין הוא שיש מקטרגים שמקטרגים על ישראל שלכך נוטלין שופר בר"ה לערבב הקטגור והוא שמחפש אחר צוונות בני ישראל ומדקדק אחריהם ללמד עליהם חובה וזהו נקרא בחינת בלעם שפך היתה דרכו של בלעם ג"כ שהיה מחפש ג"כ למצוא מקום עון לישראל ראש הפעור הנשקפה על פני הישימון וישת אל המדבר פניו מקומות שהיו עתידים שם ישראל לחטא כו'.

And this is the praise which Scripture praises: for although he came with an argument, nevertheless “Hashem your God did not want to listen.” And the meaning is: He did not want to listen to his words at all — not that one should have to answer his words with a conclusive answer from reasoning and from logical understanding, but only that his words are not accepted or listened to at all, without reason and without knowledge.

וזהו השבח ששבח הכתוב כי אע"פ שבא בטענה אעפ"כ ולא אבה הוי' אלהיך לשמע ופרוש שלא אבה לשמע אל דבריו כל עקר ולא שיש להשיב על דבריו תשובה נצחת מטעם ודעת המושג ומובן רק שאין מקבלין ושמעין את דבריו כל עקר בלי טעם ודעת.

Alter Rebbe
Likkutei Torah
Parshas Ki Teitzei

ולא אבה הוי' אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כו'

And also, why does the verse explain “And Hashem your God did not want,” [emphasizing] that Hashem is truly your God? For in every soul of Israel there is an aspect and radiance from the Name Havayah, as it is written, “For Hashem’s portion is His people, Yaakov the rope of His inheritance” (Deuteronomy 32:9), that they are literally a portion and radiance from the Name Havayah (see also discourse beginning “Re’eh Anochi”).

And the explanation of this matter is: behold, in every soul of Israel there is a natural love, founded and embedded in the nature of his divine soul, not to be separated from His unity and oneness, blessed be He. And a person does not transgress unless a spirit of folly enters him, misleading him to say that even so he still remains in his Jewishness, etc. But to be separated from His unity, even the most worthless person gives up his soul for the sanctification of His Name, etc., because of the nature of his soul — “the lamp of Hashem is the soul of man” (Proverbs 20:27) — like a lamp whose flame rises by itself, etc., without reason and understanding.

But it is concealed and covered by the sackcloth garment, which is the physical body, and from this comes the spirit of folly, etc. However, when he arouses the love until it desires to emerge from its garments, he comes to the fear of sin, not to transgress even a minor Rabbinic decree. For the decrees of the Sages are stricter than Biblical commandments, and therefore they are called “Scribes.” For behold, there is the aspect of “sofer” (scribe), “sefer” (book), and “sipur” (story). “Sefer” is the Written Torah, and “sofer” is the one who makes the book — this is the Oral Torah, “the woman of valor is the crown of her husband” (Proverbs 12:4) (see also discourse beginning “U’sha’avtem Mayim” and discourse “Shechorah Ani V’Naavah”).

ובכ"כ למה ביאר הכתוב ולא אבה הוי' אלהיך כי הוי' הוא אלהיך ממשי שבכל נפש מישראל יש בחי' והארה משם הוי' וכמ"ש כי חלק הוי' עמו יעקב חבל נחלתו שהם חלק והארה משם הוי' ממשי [ועמ"ש [מנה בד"ה ראה אנכי].

וביאור ענין זה הוא כי הנה בכל נפש מישראל יש בחי' אהבה הטבעית המיסדת ומטופעת בטבע נפשו האלהית שלא להיות נפרד מיחודו ואחדותו ית' ואין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות המטעה אותו לומר שאף על פי כן עודנו ביהדותו כו' אבל ליפרד מיחודו ית' הרי אפלו קל שבקלים מוסר נפשו על ק"ה כו' מחמת טבע נפשו נר ה' נשמת אדם כנר הדולק שהשלהבת עולה מאליה כו' בלי טעם ונדעת.

אלא שהיא מסותרת ומכוסה בלבוש שק הוא הגוף הגשמי וממנו בא הרוח שטות כו' אבל כשמעורר את האהבה עד שתחפץ לצאת מלבושיה הרי הוא בא לידי יראת חטא שלא לעבור אפלו על דבר קל של ד"ס כי חמורים ד"ס יותר מד"ת שלכן נקראו סופרים כי הנה יש בחי' סופר וספר וספור ספר הוא בחי' תשב"כ וסופר הוא העושה את הספר היא בחי' תשבע"פ א"ח עטרת בעלה כו' [ועמ"ש מנה בד"ה [וישאבתם מים בששון ובד"ה שחורה אני ונאנה].

Alter Rebbe
Likkutei Torah
Parshas Ki Teitzei

ולא אבה הוי' אלהיה לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיה לך את הקללה לברכה כו'

And this aspect of love is the point of the thorn of the Yud of the Name Havayah. For the thorn on the Yud turns upward and hints that it is drawn upward to the Infinite, blessed be He, Who is beyond grasp, and no thought grasps Him, and before Him all is considered as nothing, as it is written, "For I, Hashem, have not changed" (Malachi 3:6). So too is this love, which is without reason or knowledge — it is from the resting of the light of the Infinite, blessed be He, literally, clothed in the Chochmah that enlivens the soul, which is above grasp. Therefore it is like a flame that rises by itself and on its own. But since it is hidden, a person must arouse it, and with an awakening from below comes an awakening from Above, to also be "And He did not want to listen" — from a level above reason and knowledge (see Shaar HaKavanos of R. Chaim Vital, part 3, Shaar 1 regarding the thorn of the Yud, and there Shaar 2 regarding the level of Yechidah).

ובחיי אהבה זו הוא בחי' קוצו של יו"ד של שם הוי' כי הקוץ שעל הי"ד פונה למעלה ורומז שהוא נמשך למעלה לאינסוף ברוך הוא שהוא למעלה מגדר ההשגה ולית מחשבה תפיסא ביה וכולא קמיה כלל חשיב כי אני ה' לא שניתי כו' וכן הוא ענין אהבה זו שהיא בלי טעם ודעת היא מצד השפעת אור אינסוף ברוך הוא ממש המלוכש בחכמה שמחיה את הנפש שהיא למעלה מגדר ההשגה כו' ולכן היא כשלהבת העולה מאליה ומעצמה כו' רק לפי שהיא מסותרת צריה האדם לעוררה ובאתעזל"ת אתעזל"ע להיות ג"כ ולא אבה לשמע מבחי' שהיא למעלה מן הטעם והדעת [וענין בשע"ק להרחי"ו ח"ג שער א' כי קוצו של יו"ד כו' ע"ש וע"ש שער ב' ויהידיה כו']

(ב)

And the explanation of the matter of the Yud of the Name Havayah, how it is in the soul: behold, the Yud is the aspect of Chochmah, koach mah, which is the aspect of contraction, for it is only a point, etc.

וביאר ענין הי"ד של שם הוי' איה הוא בנפש הגה הי"ד הוא בחי' חכמה כח מ"ה שהיא בחי' הצמצום שאינה אלא בחי' נקודה כו'

And the matter is, for behold, it is known that the existence of Chochmah, which is the beginning of the revelation of the chain of descent, from the light of the Infinite, blessed be He, which is far above the aspect and category of the chain of descent, comes through many contractions and the descent of the light, concealment after concealment, until a very limited and contracted radiance descends and is drawn.

והענין כי הגה נודע שלהיות התהוות בחי' חכמה שהיא ראשית גילוי ההשתלשלות מאור אינסוף ברוך הוא שהוא למעלה מעלה מבחי' וגדר ההשתלשלות הוא ע"י כמה צמצומים וירידת האור בהעלם אחר העלם עד שירדה ונמשכה הארה מועטת ומצומצמת מאד

Like the image of a radiance that comes out through the hairs of the head, which grow and draw from the brains in the head through the skull that covers over the brains, hiding and concealing the brains themselves from being revealed. By this the hairs grow from the essence of the skull that covers and conceals the brains.

כדמיון הארה היוצאת דרך שערות הראש שצומחין ויוקנין מן המוחין שבראש דרך הגלגלתא החופפת על המוחין שמעלמת ומסתרת את המוחין עצמן שלא יקניו בגילוי

Alter Rebbe
Likkutei Torah
Parshas Ki Teitzei

ולא אבה הוי' אלהיה לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיה לך את הקללה לברכה כו'

So that by this the hairs grow from the essence of the skull that covers and conceals over the brains. And that radiance is very limited, to the extent that it has no comparison or relation with the radiance of the brains themselves. For just as hairs have no relation or comparison with the brains, since even if one cuts the hairs there is no sensation of pain in the brains at all, so too is this analogy.

So it is with this analogy, and more so without limit: the matter of the coming into being of Chochmah from above Chochmah, from the light of the Infinite, blessed be He, Who is exalted and uplifted, etc. This is even more than the coming into being of the emotions of love and fear from Chabad, for the essence of Chabad is clothed in the emotions.

But the coming into being of Chochmah from the light of the Infinite, blessed be He, is not the essence of the light of the Infinite clothed in it, but only a very limited and contracted radiance from concealment, that is, after the concealment and hiding of the essence of the Infinite.

And as it is written, “He made darkness His concealment” (Psalms 18:12), that He hides in darkness and concealment, in order that there be the revelation of radiance in the aspect of Chochmah, the beginning of the revelation of the chain of descent. And this is [the meaning of] “Hashem is King, He has clothed Himself with grandeur” (Psalms 93:1), etc.

“Indeed, the world is established,” etc. For in order that the world be established, it was necessary that the light of the Infinite, blessed be He, be clothed in a garment and covering, that it should not shine and be revealed as it is, but rather in the aspect of contraction, etc.

And this is [the meaning of] “In the beginning, Elokim created,” etc. “In the beginning” — in the revelation of the aspect of “beginning,” the revelation is the aspect of Chochmah. “Elokim created” — with the attribute of contraction. And as our Sages said, “At first it arose in [His] thought to create with the attribute of judgment,” etc., for it is a contracted radiance, in order that

כדי שיעל ידי זה תצמחנה השערות מעצם הגלגלתא החופף ומכסה על המוחין והארה ההיא היא מצומצמת מאד עד שאין לה ערך ויחסות עם הארת המוחין עצמן כמו שאין ערך ויחסות לשערות עם המוחין שהרי אפלו אם מגלחין את השערות לא ירגיש כאב במוחין כלל.

כך כל המשל הזה ויותר מזה לאין קץ הוא ענין התהוות החכמה מלמעלה מן החכמה מאור אין-סוף ברוך הוא שהוא רם ונשא כו' יותר מהתהוות המדות אהוי"ר מן החב"ד שעצמיות החב"ד הן מלובשות במדות.

אבל התהוות החכמה מאור אין-סוף ברוך הוא אין עצמיות אור אין-סוף ברוך הוא מלובש בה אלא הארה מועטת ומצומצמת מן ההעלם דהיינו לאחר ההעלם והסתתר עצמיות אוא"ס ברוך הוא.

וכמ"ש ישות חשך סתרו שמסתתר בבחי' חשך והעלם להיות גילוי הארה בבחי' חכמה ראשית גילוי ההשתלשלות וזהו ה' מלך גאות לבש כו'.

אף תכון תכל כו' שפדי להיות תכון תכל הוצרך להתלבש אור אין-סוף ברוך הוא בבחי' לבוש וכסוי. שלא יאיר ויתגלה כמו שהוא אלא בבחי' צמצום כו'.

וזהו בראשית ברא אלקים כו' בראשית בגילוי בחי' ראשית הגילוי היא בחי' חכמה ברא אלקים במדת הצמצום וכמאמר רז"ל בתחלה עלה במחשבה לברא במדת הדין כו' כי היא הארה מצומצמת כדי להיות ראשית הגילוי בהשתלשלות העולמות.

Alter Rebbe
Likkutei Torah
Parshas Ki Teitzei

ולא אבה הוי' אלהיה לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיה לך את הקללה לברכה כו'

there be a beginning of revelation in the chain of descent of the worlds.

For Chochmah is the beginning of the revelation of comprehension and understanding of the light of the Infinite, blessed be He, which is revealed in the aspect of Binah, which is the upper Hei, the aspect of expansion of length and breadth, etc., memalei kol almin and sovev kol almin, etc.

However, in Chochmah this comprehension is in concealment, for it is not shining and revealed except like a flash of lightning that flashes in the intellect of a man, by way of analogy. And without the contraction of the light of the Infinite, blessed be He, and His being clothed in the aspect of Chochmah, there could not be the expansion of memalei kol almin and sovev kol almin.

For then the worlds would have been utterly nullified in their existence, and they would be nothing and absolute naught. For even now, after the worlds have been created, “before Him all is considered as nothing,” except that it is “as nothing” with a kaf of comparison, not truly nothing. And even this is only before Him, not relative to the creations.

But if the light of the Infinite, blessed be He, were revealed as it is, they would be truly nullified, and would be nothing and absolute nothing. And therefore our Sages said that at the time the angels protested and said, “What is man...,” He stretched out His little finger among them and burned them.

The meaning is, that He stretched forth and drew the revelation of His Essence, blessed be He, more than the measure and limit contracted within the comprehension of the angels. A mere minuscule radiance, the aspect of “His little finger” (see Pardes at its beginning in the name of Sefer Yetzirah: “Ten sefirot without what, their number is ten fingers,” etc., and in Zohar II, beginning of Parshas Yisro).

And then “He burned them,” for they were burned and utterly nullified in their existence, as if they never were. But the contraction is what causes the coming into being of the worlds.

פי התקמה ראשית גילוי ההשגה והתבונה באור
 אינסוף ברוך הוא המתגלה בבחי' בינה שהיא ה"ע
 בחי' התפשטות ארך ורוחב כו' ממלא כל עלמין
 וסובב כל עלמין כו'

אלא שבחכמה ההשגה ההיא בבחי' העלם שאינה
 מאירה ומתגלה אלא ככרך המכריק במוח שכלו של
 אדם עד"מ וכלי צמצום אור אינסוף ברוך הוא
 והתלבשותו בבחינת חכמה לא היה יכול להיות
 התפשטות בחי' ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין

שהיו העולמות בטלים במציאות לגמרי והיו אין
 ואפס ממש כי גם עכשיו אחר שנבראו העולמות הרי
 קמיה כולא כולא אלא שהיא כולא ככ"ף הדמיון ולא
 לאו ממש ואף גם זאת אינו אלא קמיה ולא לגבי
 הנבראים

אבל אם היה אור אינסוף ברוך הוא מתגלה כמו
 שהוא היו בטלים ממש והיו אין ולא ממש ולכן
 אמרו רז"ל בשעה שקטרגו המלאכים ואמרו מה
 אנוש כו' הושיט אצבעו הקטנה ביניהן ושרפן

פרוש שהושיט והמשיך גילוי עצמותו ית' יותר מכדי
 מדה ושרפן המצומצם בהשגת המלאכים מעט מזער
 בחי' אצבעו הקטנה (וע' בפרד"ס בתחלתו בשם ספר
 יצירה עשר ספירות בלי מה מספר עשר אצבעות כו'
 (ובזח"ב ר"פ יתרו)

ואזי ושרפן ששרפן ונתבטלו במציאות לגמרי והיו
 כולא היו רק הצמצום הוא הגורם התהוות העולמות

Alter Rebbe
Likkutei Torah
Parshas Ki Teitzei

ולא אבה הוי' אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כו'

And behold, the beginning of the creation of the worlds was because “He desires kindness” (Micah 7:18). However, that which in His goodness He renews every day continually the act of Creation, He renews by way of yesh (something) from the aspect of Chochmah and contraction every day. For every day a different radiance is renewed [and also in every hour a different permutation of the Name Havayah is renewed, etc.].

And it depends on an arousal from below (it'aruta d'letata). And it must be that this contraction and concealment is also in it'aruta d'letata. This means: “Nullify your will” (Avos 2:4) — that is, to contract and subdue all his desires which are not for Hashem.

Whether in thought — “Many thoughts are in a man's heart, but the counsel of Hashem will stand” (Proverbs 19:21); or in speech — that his speech and the breath of his mouth should not be as his own will; or in action — “He closes his eyes from seeing evil” (Isaiah 33:15), and “You shall not stray after your heart and after your eyes” (Numbers 15:39).

This applies whether in the realm of prohibition or even in the realm of the permitted, as our Sages said: “Sanctify yourself in what is permitted to you” (Yevamos 20a). And this is in the full stature of man — to cast away his soul and will entirely.

And this nullification is in the aspect of Chochmah, for in Chochmah things are clarified — to clarify the good from the bad, and to nullify the evil will before the good by the power of the Chochmah in the soul.

And therefore our Sages said: “Sanctify yourself” (Yevamos 20a), for sanctity is in Chochmah, like [the verse] “Sanctify to Me every firstborn” (Exodus 13:2), etc.

And through this aspect of nullification from below — that he nullifies and removes himself and his will to be nullified to Him, blessed be He — there is an arousal from Above, that there be the nullification and removal of the Essence of the light of the Infinite, blessed be He, that it should not shine and be revealed except in the aspect of contraction, concealment after concealment.

והנה תחלת בריאת העולמות הנה מפני כי תפץ חסד הוא אבל מה שפטובו מתחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית מתחדש בבחי' יש מבחי' חכמה וצמצום בכל יום כי בכל יום מתחדשת הארה אחרת [וגם בכל שעה מתחדש צרוף שם הוי' כו']

באתעדל"ת תליא מלתא וצריך לומר צמצום והעלם זה גם באתעדל"ת והוא להיות בחי' בטל רצונה כו' דהיינו לצמצם ולכבש את כל רצונותיו אשר לא לה' המה.

הן במחשבה רבות מחשבות בלב איש ונצת ה' היא תקום והן בדבור שלא להיות דבורו ורוח פיו רצונו והן במעשה עצם עיניו מראות ברע ולא תתורו אחרי לבבכם כו'

בין באסור בין בהיתר כמאמר רז"ל קדש עצמה במותר לך והוא בכל שעור קומה של אדם להשליך נפשו ורצונו מנגד כו'

וביטול זה הוא בבחי' חכמה כי בחכמה אתברירו לברר הטוב מהרע ולבטל רצון הרע מפני הטוב בכת החכמה שפנפוש

ולכן ארזו"ל קדש עצמה כו' כי קדוש הוא בחכמה כמו קדש לי כל בכור כו'

וע"י בחי' בטול זה שבאתעדל"ת שמבטל ומסלק אעצמו ורצונו ליבטל אליו ית' אתעדל"ע להיות בטול וסילוק עצמיות אור אינסוף ברוך הוא שלא יאיר ויתגלה אלא בבחי' צמצום בהעלם אחר העלם

Alter Rebbe
Likkutei Torah
Parshas Ki Teitzei

ולא אבה הוי' אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כו'

In the aspect of “He made darkness His concealment” (Psalms 18:12) — darkness and not light. And there will be the revelation of the aspect of the Yud, which is Chochmah, etc., through the aspect of the Yud, the Chochmah that is in the soul.

בבחינת ישת חשך סתרו חשך ולא אור ויהיה גילוי
 בחי' יו"ד שהיא חכמה כו' ע"י בחי' יו"ד חכמה
 שבנפש.

(ג)

And the matter of the Hei of the Name Havayah that is in the soul is as follows: the first Hei is the aspect of Binah Ilaah, the aspect of the spreading of the Hei in length and breadth, memalei kol almin and sovev kol almin, from the contraction of the point, etc.

וענין הה"א של שם הוי' שבנפש הוא פי הנה ה"א
 ראשונה היא בחי' בינה עילאה בחי' התפשטות הה"א
 בארץ ורוחב ממלא כל עולמין וסובב כל עולמין מן
 צמצום הנקודה כו'

And in the soul this is the spreading and expansion of comprehension from the flash that flashes in the brain, which is the aspect of the point, etc., to broaden his knowledge and understanding in the greatness of the Infinite, blessed be He, how He is memalei kol almin and sovev kol almin in a single contracted radiance, etc.

ובנפש הוא התפשטות והתרחבות ההשגה מן ברוך
 המבריק במוח שהיא בחי' נקודה כו' להיות מרחיב
 דעתו ובינתו בגדולת אי-סוף ברוך הוא אף שהיא
 ממלא כל עולמין וסובב כל עולמין בהארה אחת
 מצומצמת כו'

And through this there will also be expansion and revelation in the heart — excitement and flaming with fiery sparks of love, and also the joy of the soul in Hashem its Maker. This is through the broadening of contemplation in the heart, as it says, “The mother of children is joyous” (Psalms 113:9).

ועל ידי זה יהיה גם כן ההתפשטות וההתגלות בלב
 והתלהבות והתלהטות רשפי אש האהבה וכן שמחת
 הנפש בה' עושה הוא על ידי התרחבות ההתבוננות
 בלב אם הבנים שמחה

And an arousal from below to the revelation of this Hei — this is the aspect of teshuvah ilaah, from below to above [and this is “teshuvah, return the Hei”]. “And they shall cry out to Hashem in their distress” (Psalms 107:19), for the descent from the light of His Face, blessed be He, is in the aspect of narrowness, a radiance that is meager and contracted.

ואתעלל"ת לגילוי בחי' ה"א זו היא בחי' תשובה
 עילאה ממטה למעלה [וזהו תשובה תשוב ה"א]
 ויצעקו אל ה' בצר להם כי הירידה מאור פניו ית'
 הוא בבחי' צר בבחי' הארה מועטת ומצומצמת

Especially if he places guilt upon his soul for all his deeds, words, and thoughts which were not for Hashem — that “in vanity he came and in darkness he shall go” (Ecclesiastes 6:4). Therefore he will set his heart, spirit, and soul toward Him, to be gathered and cleave to Him, blessed be He, literally.

ובפרט אם ישים אשם נפשו מכל מעשיו דבוריו
 ומחשבותיו אשר לא לה' המה אשר בהקבל בא
 ובחשך ילך ואי לזות ישים אליו לבו רוחו ונשמתו
 אליו יאספ לזבקה בו ית' ממש

And “spirit brings spirit, and draws spirit” (Zohar III 68a), etc.

ורוח איתי רוח ואמשיך רוח כו'

Alter Rebbe Likkutei Torah Parshas Ki Teitzei

ולא אבה הוי' אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כו'

And in this way goes all the matter of prayer: to contemplate the descent and chain of the light of the Infinite, blessed be He, into a small and contracted radiance — the aspect of memalei kol almin and sovev kol almin — until they will praise the Name of Hashem, etc., the aspect of the Name alone, “And Your Name shall be praised forever,” etc.

So that through this he will come to the fulfillment of “And you shall love” in Krias Shema, “Hashem your God,” literally — that the revelation of the light of the Infinite, blessed be He, be actual. And this we ask: that it be in the revelation of expansion in length and breadth in the heart and soul.

And this is [the meaning of] “And return us in complete teshuvah before You” — meaning, to draw forth Your Face, Your inwardness, that is, the aspect of the light of the Infinite, blessed be He, literally, as it is written: “May Hashem cause His Face to shine,” etc. (Numbers 6:25).

And the matter of Havayah in the soul is to be the revelation of the drawing down in Torah and mitzvos, in the fulfillment of deed in actual practice. For Torah is the aspect of the Vav, “A voice calls in the wilderness: prepare the way of Hashem” (Isaiah 40:3) — to draw forth the voice of Torah, calling the way of Hashem, and the revelation of His light, blessed be He, even in the aspect of wilderness, which is this world.

That it should also be so: “In holiness I have beheld You” (Psalms 63:3) — the drawing down of the supernal holiness (see discourse beginning “Ki Sishma B’kol” on Parshas Re’eh). And this drawing down is in the lower Hei, which is the aspect of deed. “And the act of tzedakah shall be peace” (Isaiah 32:17) — specifically “act.”

And tzedakah is the generality of mitzvos. For just as tzedakah is to enliven the spirit of the lowly, etc., so too is the generality of the mitzvos — to draw down the life-force and the light of the Infinite, blessed be He, below, into the lowly physical world, that the glory of Hashem be revealed below, etc.

ועד"ז סובב הולך כל ענין התפלה להתבונן בירידת והשתלשלות אור אין-סוף ברוך הוא בהארה מועטת ומצומצמת בחי' ממלא כל עולמין וסובב כל עולמין עד שיהללו את שם ה' כו' בחי' שם בלבד וישתבח שמו לעד כו'.

בכדי ששעל ידי זה יבוא לקיום ואהבת בק"ש את הוי' אלהיך ממש להיות גילוי אור אין-סוף ברוך הוא ממש ואותה אנהנו מבקשים שיהיה בבחי' גילוי ההתפשטות בארץ ורוחב בלב ונפש.

וזהו והחזירנו בתשובה שלימה לפניך פרוש להיות המשכת פניך פנימית דהיינו בחי' אור אין-סוף ברוך הוא ממש וכמ"ש יצא ה' פניו כו'.

וענין הו"ה בנפש הוא להיות גילוי ההמשכה בתורה ומצות בקיום המעשה בפו"מ כי התורה היא בחי' ו"ו קול קורא במדבר פנו דרך ה' להיות המשכת קול התורה קורא דרך ה' וגילוי אורו ות' אפלו בבחי' מדבר שהוא העולם הזה.

שיהיה בו כן בקדוש תזיתיך המשכת קדוש עליון [ועמ"ש בד"ה כי תשמע בקול פ' ראה] והמשכה זו היא בה"א תתאה היא בחי' המעשה והיה מעשה הצדקה מעשה דייקא.

וצדקה היא כללות המצות כי כמו שצדקה הוא להחיות רוח שפלים כו' כך כללות המצות הן להיות המשכת תיות ואור אין-סוף ברוך הוא למטה בעולם השפל הגשמי ונגלה כבוד ה' למטה כו'.

Alter Rebbe
Likkutei Torah
Parshas Ki Teitzei

ולא אבה הוי' אלהיה לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיה לך את הקללה לברכה כו'

And this is the aspect of Hei, “For righteousness is full of Your right hand” (Psalms 48:11), which is called tzedek without the Hei. But when Your right hand is full — expansion and drawing down of kindness — then it is called with the addition of the Hei, tzedakah.

(And see Zohar, Parshas Bechukosai 113b, and the commentary of the Ramaz there, and in Idra Rabbah, 291b–292a.) And behold, this revelation that is in the aspect of deed is through the aspect of the Vav, which is the matter of drawing down, etc.

(ד)

However, all this is the matter of the aspect of Havayah that is in the divine soul, which has an aspect of being clothed in the body and the animal soul. But there is an aspect of Havayah that is drawn from Above — and this is [the meaning of] “Because Hashem your God loves you” (Deuteronomy 23:6). “He loves you” is in the causative sense, meaning He draws into you the attribute of love, which comes from Above — the it’aruta d’le’eila that precedes the it’aruta d’letata. And from there is [the power that] “Hashem turned for you the curse into a blessing” — that deliberate sins become as actual merits.

And the explanation of this matter is that the power of a baal teshuvah is very great, that he draws with greater force, etc. And this is through the aspect of “with all your might” (Deuteronomy 6:5) — above what the soul can bear. This is either through actual self-sacrifice in deed, like the case of Rabbi Elazar ben Durdia, etc., or through the aspect of nullification to Him, blessed be He, and the expiration of the soul in Krias Shema, as it is written: “To You, Hashem, I lift up my soul” (Psalms 25:1).

And the aspect of “with all your might” is revealed in the baal teshuvah more than in the greatest of tzaddikim, for in tzaddikim it is the aspect of “with all your soul.” And this is because “the superiority of light is [recognized only] when it comes from darkness” (Ecclesiastes 2:13).

והוא בחי' ה"א כי צדק מלאה ימינה שנקרא צדק בלא ה"א וכשמלאה ימינה התפשטות והמשכות. ההסד אזי הוא נקרא בתוספת ה"א צדקה.

וע' בזהר פ' בקקותי דק"י"ג ע"ב ובפירוש הרמ"ז) שם ובאדר"ז דרצ"א סע"ב ודרצ"ב ע"א). והנה גילוי זה שבבחי' המעשה הוא ע"י בחי' הו"ו שהוא ענין ההמשכה כו'.

אף הנה כ"ז הוא ענין בחי' הו"ו שפנפנש האלקית שיש לה בחי' התלבשות בגוף ונפש הבהמית אבל יש בחי' הו"ו הנמשך מלמעלה וזהו כי אהבה ה' אלקיך. פרוש אהבה לשון פועל יוצא שהוא הממשיך בך מדת האהבה הבאה מלמעלה שהיא אתעדל"ע ש'לפני אתעדל"ת ומשם ויהפך ה' לך את הקללה לברכה ש'דונות נעשו כזכיות ממש.

וביאור ענין זה הוא כי הנה גדול כח בעל תשובה דמשפיו ליה בחילא יתיר כו' והיגו ע"י בחי' ובכל מאדך למעלה מפי' שתוכל נפשו שאת הן במס"ג בפו"מ כמעשה דר' אלעזר בן ירדא כו' והן בבחי' בטול אליו ית' וכלות הנפש בק"ש וכמ"ש אליה ה' נפשי אשא וגו'.

ובחי' ובכל מאדך הוא המתגלה בבעל תשובה יותר מבצדיקים ש'בצדיקים היא בחי' ובכל נפשו כו' והיגו לפי שיתרון האור הוא הבא מתוך החשך דוקא.

Alter Rebbe
Likkutei Torah
Parshas Ki Teitzei

ולא אבה הוי' אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כו'

For through the deliberate sins, when he places guilt upon his soul — how that “in vanity he came,” etc. — and it touches him to the soul, therefore he cries out to Hashem in his great distress, and the cry is exceedingly great to God, above what his soul can bear.

And this is the matter of Yud–Hei with My Name, 365, etc. — that the negative commandments are in the Name Yud–Hei, which is above the aspect of the positive commandments, which are in the Name Vav–Hei. And as it is written, “In a land not sown” (Jeremiah 2:2) — for the aspect of “not” is that which is not sown, etc.

As it is explained elsewhere, for since the Name Yud–Hei is above the Name Vav–Hei, it is not possible by the power of the soul to draw from there in the aspect of drawing down, which is through the fulfillment of the positive commandments. But only through the guarding of the negative commandments, which is the matter of uprooting the will from the opposite.

And this uprooting becomes very great — until he comes and reaches the aspect of “with all your might,” above what the soul can bear.

And behold, regarding this it is said: “From the depths I have called You, Hashem” (Psalms 130:1). For there are ten depths, corresponding to the ten faculties of the soul — the seven emotions and the three intellectual powers.

And their depth is the root within each aspect, which is called “the depth of darkness” — that is, the aspect of darkness that has not yet come to revelation in the soul, in which there is not yet an aspect of being clothed in the body and animal soul.

This is from the supernal emotions that come from Above, which are higher than the faculties revealed in the soul. Only through the aspect of “with all your might” is revealed the aspect of “from the depths.” And from there, “I have called You, Hashem” — that there be a renewal of the aspect of Havayah in the soul.

שע"י הודונו שישים אשם נפשו איך שבהכל בא כו' ונגעה בו עד הנפש אי לזות וצעק אל ה' בצר לו מאוד ותהיה הצעקה גדולה לאלקים למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת.

וזהו ענין י"ה עם שמי שס"ה כו' שהל"ת הן בשם י"ה למעלה מבחי' עשה שהן בשם ו"ה וכמ"ש בארץ לא זרעה שבה' לא הוא הנזרע כו'.

כמ"ש במקום אחר כי לפי ששם י"ה הוא למעלה משם ו"ה אי אפשר בכל הנפש להמשיך משם בבחי' המשכה שהוא בקיום מ"ע רק בשמירת הל"ת שהוא ענין עקירת הרצון מן ההיפך.

ועקירה זו שמן ההיפוך תגדל מאד עד שיבוא ויגיע לבחי' ובכל מאדך למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת.

והנה על זה נאמר ממעמקים קראתיך הוי' כי יש יו"ד עמקים שהם כנגד עשר בחינות הנפש ז' מדות וג' שכלים.

והעומק שלהן הוא השרש שבכל בחי' שנקרא עומקא דחשוכא דהיינו בחי' החשך שעדין לא בא לידי גילוי בנפש שאין בו בחי' התלבשות בגוף ונפש הבהמית.

הוא מהמדות עליונות הבאות מלמעלה שהן למעלה מכוחות המתגלות בנפש רק ע"י בחי' ובכל מאדך מתגלה בחי' ממעמקים ומשם קראתיך הוי' להיות התחדשות בחי' הוי' בנפש.

Alter Rebbe
Likkutei Torah
Parshas Ki Teitzei

ולא אבה הוי' אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כו'

And to be in the soul this Havayah from the aspect of “from the depths” — which had not yet been in revelation of the soul. And through this, “Hashem turned the curse into a blessing” — for from there is drawn forgiveness and pardon of sins.

ולתיות בנפש הוי' זו של בחי' ממעמקים שעדין לא
 היתה בגילוי הנפש ועל ידי זה ויהפך ה' את הקללה
 לברכה שמשם נמשך מחילת וסליחת העונות.

“And I will sprinkle upon you pure water” (Ezekiel 36:25), “I have erased like a cloud your transgressions” (Isaiah 44:22). And therefore we say in the Ten Days of Repentance this psalm, “From the depths,” for every day a different depth is drawn, until on Yom Kippur — “Before Hashem you shall be purified” (Leviticus 16:30).

ונרדתי עליכם מים טהורים כו' מחיתי כעב פשעיה
 כו' ולכן אומרים בעשרת ימי תשובה מזמור זה
 ממעמקים שכל יום ממשיך עמק אחד עד שביום
 הכפורים לפני הוי' תטהרו לפני הוי' המתגלה בנפש
 שמשם נמשך להיות תטהרו.

[NOTE Summary:

The discourse begins with Bilam’s attempt to curse Israel, which represents spiritual accusers seeking to arouse judgment. Hashem’s response, “*He did not desire to listen*,” reveals that no reasoning was needed; rather, Divine refusal itself silenced the accusations, rooted in the innate bond between Hashem and Israel. This bond stems from the fact that every Jewish soul is a portion of Havayah, a spark of the Infinite.

The Alter Rebbe then unpacks each letter of the Divine Name as it manifests in the soul. The Yud corresponds to *Chochmah* — a point of Divine wisdom contracted from the Infinite, like a ray passing through hair from the brain. This small radiance is the beginning of revelation, but only through *tzimtzum*. The first Hei is *Binah* — expansion and contemplation of that wisdom, broadening the heart with fiery love and joy. The Vav signifies Torah and mitzvos — the drawing down of Divine voice and light even into the wilderness of this world. The final Hei is the realm of action — mitzvos as deeds, especially tzedakah, which extends Divine vitality into the physical plane.

Prayer revolves around contemplating the descent of Infinite light into limited, contracted radiance until one awakens love and requests complete teshuvah — to be drawn back to the inner light of Hashem’s face. Through mitzvos, particularly action, one makes this revelation tangible in the lowest realm.

The discourse then advances to the special quality of *teshuvah*. Beyond the structured service of the divine soul, there is a higher Havayah that descends from Above, expressed in “*Because Hashem your God loves you*.” This is an *it’aruta d’le’eila* (arousal from Above) that precedes and empowers man’s arousal from below. Here, sins can be transformed into merits, for the cry of the baal teshuvah reaches deeper than the steady service of the tzaddik. His “*with all your might*” transcends the limits of the soul’s capacity, drawn precisely from the depths of darkness.

Finally, the Alter Rebbe connects this to “*From the depths I call You, Hashem*.” These depths correspond to the ten faculties of the soul and their hidden roots, called “*the depth of darkness*.” In the Ten Days of Teshuvah,

Alter Rebbe
Likkutei Torah
Parshas Ki Teitzei

וְלֹא אָבָה הוּי' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַתְּ אֶל בְּלָעַם וַיִּהְיֶה ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרָכָה כו'

each day reveals another depth, culminating in Yom Kippur when “*Before Hashem you shall be purified.*” From these concealed depths arises a new Havayah within the soul, effecting atonement and renewal.

Practical Takeaway:

Every Jew carries within his soul the letters of the Divine Name Havayah, yet their revelation depends on both *hishtalshelus* (gradual service through prayer, Torah, mitzvos, and contemplation) and on the depths accessed through *teshuvah*. Daily avodah requires focus on contraction — curbing one’s desires, sanctifying oneself even in the permitted, and turning the point of wisdom into expansive understanding and heartfelt love. At the same time, one must know that even the lowest fall can become the key to the highest ascent. By crying out from the depths and surrendering beyond one’s natural capacity, one draws down a love from Above that transforms curses into blessings, and sins into merits.

Practical Takeaway (Expanded):

The Alter Rebbe teaches that the Divine Name Havayah is imprinted in every soul. Our avodah is to awaken and embody each letter in practical life:

- **Yud — Chochmah (Point of Wisdom):** Begin the day with *bittul* — a moment of silence before Hashem, recognizing that all wisdom and renewal come from Him. This is the spark of awareness, a point of clarity that sets the tone for prayer and study. In practice: before starting Shema or Torah learning, pause to reflect on Hashem’s presence.
- **Hei — Binah (Contemplation):** Expand that spark into heartfelt meditation. Spend time during *Pesukei D’zimrah* or Shema contemplating how Hashem fills all worlds (*memalei kol almin*) and surrounds all worlds (*sovev kol almin*). In practice: take one phrase, such as “*Shema Yisrael Hashem Elokeinu Hashem Echad*,” and dwell on its meaning until the heart warms with love or joy.
- **Vav — Torah and Mitzvos (Drawing Down):** Channel contemplation into concrete expression. Just as the Vav draws down, so Torah study and mitzvah performance bring Divine light into this world. In practice: when saying words of Torah or performing a mitzvah, know you are acting as Hashem’s “voice” in the wilderness of this world.
- **Hei (Final) — Action and Tzedakah:** The culmination is in deeds. Tzedakah, the Alter Rebbe explains, represents all mitzvos because it gives life. In practice: give tzedakah daily, even a coin, with intention to draw Hashem’s infinite vitality into the physical world. Every mitzvah act — putting on tefillin, lighting candles, eating kosher — is an act of Divine revelation.

At times, a Jew falls short and feels disconnected. Here the Alter Rebbe emphasizes *teshuvah*: crying out “from the depths” (*mima’amakim*). In practice: during the Ten Days of Teshuvah — or whenever one feels distant —

Alter Rebbe
Likkutei Torah
Parshas Ki Teitzei

וְלֹא אָבָה הוּי' אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל בְּלָעַם וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרָכָה כו'

cry out sincerely, even without words, asking Hashem to renew the Havayah within your soul. This draws from the deepest root of the soul and transforms darkness into light, sins into merits.

The daily avodah, then, is twofold: structured revelation through Havayah in thought, speech, and action, and unstructured surrender from the depths through *teshuvah*. Together, they create the complete bond that transforms curse into blessing.

Chassidic Story:

Once, during the Alter Rebbe's imprisonment in Petersburg (1798), he was interrogated by officials who demanded to know the meaning of the verse: "*And Hashem called to Adam and said, 'Where are you?'*" The Alter Rebbe replied that the verse is eternal, addressed to every person: "Where are you in your life? Have you accomplished what you were created for?" This explanation so moved his interrogator that he trembled in awe. Here the Alter Rebbe revealed the essence of his teaching — that Divine words are not bound to the past but call forth the deepest point of a Jew's soul in every moment. Just as in his discourse he explains "*From the depths I have called You, Hashem,*" so too he embodied it, showing that from the depths of exile, darkness, or even sin, a Jew can cry out and uncover a new revelation of Havayah in his soul.

END NOTE]